

Πόλεμος στην Ουκρανία: αιτίες, συνέπειες, προοπτικές

Το κεντρικό πολιτικό άρθρο του φύλλου 33 της εφημερίδας “Κόκκινο Νήμα” που κυκλοφορεί”

Ο πόλεμος είναι η συνέχιση της πολιτικής με άλλα (στρατιωτικά) μέσα, είπε ο Κλαούζεβιτς. Στη συνέχεια, ο Λένιν έδωσε ταξικό περιεχόμενο σε αυτή τη θέση, λέγοντας ότι ο χαρακτήρας ενός πολέμου δεν κρίνεται από τον συσχετισμό ισχύος μεταξύ των αντιπαρατιθέμενων δυνάμεων ή το ποια πλευρά ξεκίνησε πρώτη τις εχθροπραξίες, αλλά από το ποια τάξη διεξάγει τον πόλεμο και για ποιους σκοπούς. Για να καθορίσουμε λοιπόν τη στάση μας απέναντι στον πόλεμο στην Ουκρανία, πρέπει να δούμε ποιες τάξεις διεξάγουν τον πόλεμο και για ποιους σκοπούς. Από αυτή την άποψη, η εξέταση όλων των διαθέσιμων στοιχείων, μόνο σε ένα συμπέρασμα οδηγεί: ο πόλεμος στην Ουκρανία είναι ένας ιμπεριαλιστικός πόλεμος ανάμεσα στον ρωσικό και τον δυτικό ιμπεριαλισμό, άδικος και από τις δύο πλευρές.

Οι αντιπαρατιθέμενες πλευρές και οι σκοποί τους

Από τη μια πλευρά βρίσκεται η ρωσική αστική τάξη. Δεν χρειάζεται να εικάσουμε ή να αποκαλύψουμε τους σκοπούς για τους οποίους εισέβαλε στην Ουκρανία. Τους αποκάλυψε ο ίδιος ο Βλάντιμιρ Πούτιν στον λόγο του προς τη ρωσική Δούμα την παραμονή της έναρξης της εισβολής: Για να πετύχει με τα όπλα την ανατροπή της κυβέρνησης και την εγκαθίδρυση ενός «φιλικού» καθεστώτος – κάτι που στη γλώσσα του δυτικού ιμπεριαλιστικού στρατοπέδου ονομάζεται «αλλαγή καθεστώτος»· για να εξασφαλίσει

ένα buffer όπως λέγεται στη γλώσσα της γεωπολιτικής, ένα «μαξιλάρι ασφάλειας» που μετακινεί την παρουσία των αντιπάλων της πέρα από τα σύνορά της – για να δημιουργήσει δηλαδή «ζωτικό χώρο» και «σφαίρα επιρροής» γύρω από τη Ρωσία. Δεν είναι η πρώτη φορά: το 2008 εισέβαλε και υπέταξε στρατιωτικά τη Γεωργία και μόλις πριν δύομισι μήνες εισέβαλε στο Καζακστάν για να σώσει με τα όπλα και να προσελκύσει πιο κοντά στα δικά της συμφέροντα το καθεστώς των επιγόνων του δικτάτορα Νουσουρτάν Ναζαρμπάγεφ από την οργή των εξεγερμένων εργατικών μαζών. Παρότι «μικρομεσαία» ιμπεριαλιστική δύναμη από την άποψη της οικονομικής ισχύος [σελ. 12], η Ρωσία είναι πυρηνική υπερδύναμη και διεκδικεί ρητά τη δική της ζώνη επιρροής και το ιμπεριαλιστικό «δικαίωμα» να επιβάλλει «ουδέτερα» ή φιλικά καθεστώτα στην περιφέρειά της.

Η εξωτερική πολιτική της άρχουσας τάξης της Ρωσίας είναι «προέκταση» του χαρακτήρα της και της εσωτερικής της πολιτικής. Αυτή η άρχουσα τάξη συστάθηκε από τη μετατροπή της εκμεταλλευτικής και δικτατορικής ρωσικής γραφειοκρατίας της περιόδου της ΕΣΣΔ σε δυτικότροπη αστική τάξη μέσα από μια διαδικασία λεηλασίας και τον διαμοιρασμού της πρώην κρατικής περιουσίας που είχε χαρακτηριστικά βίαιης πρωταρχικής συσσώρευσης. Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με το ότι η ρωσική οικονομία στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στα έσοδα από το διεθνές εμπόριο πετρελαίου και φυσικού αερίου παρήγαγε μια «ολιγαρχική» συγκρότηση της οικονομίας και του κράτους με χαρακτηριστικά πολιτικής απολυταρχίας, ακραίας καταστολής των στοιχειωδών πολιτικών και κοινωνικών δικαιωμάτων, ένα υβρίδιο κρατικής απολυταρχίας και ληστρικής καπιταλιστικής ολιγαρχίας. Όταν, ύστερα από την πρώτη περίοδο αποσάθρωσης της κατάρρευσης της ΕΣΣΔ, αυτή η αστική τάξη ένιωσε αρκετά δυνατή ώστε να ανασυγκροτήσει το αστικό κράτος σε πιο φιλόδοξες βάσεις και να ανασυστήσει τη σφαίρα επιρροής της, επανήλθε στις παραδόσεις του μεγαλωρωσικού σοβινισμού. Ο λόγος του Πούτιν στη Δούμα ήταν γεμάτος με ιδεολογικά στοιχεία και ιστορικές αναφορές, με κοινό παρονομαστή το ρωσικό «εθνικό μεγαλείο», το τσαρικό παρελθόν και την ΕΣΣΔ (όχι σαν κοινωνικό πείραμα αλλά για το

«ισχυρό κράτος» και την αυτοκρατορική της εμβέλεια). Άλλωστε, αυτά τα στοιχεία, σε συνδυασμό με την αντιπαράθεση με τον δυτικό ιμπεριαλισμό, ήταν που έκαναν τη Ρωσία του Πούτιν ελκυστική για την ευρωπαϊκή ακροδεξιά με τμήματα της οποίας απέκτησε σχέσεις (Μαρίν Λεπέν, Σαλβίνι, Χρυσή Αυγή) αλλά και για την ακροδεξιά και ναζιστικές ομάδες της ίδιας της Ρωσίας.

Οι σκοποί για τους οποίους διεξάγει τον πόλεμο η άρχουσα τάξη της Ρωσίας είναι αντιδραστικοί, και ο πόλεμος που ξεκίνησε είναι άδικος και κατακτητικός.

Από την άλλη πλευρά βρίσκεται η αστική τάξη της Ουκρανίας. Όχι όμως μόνη, αλλά σαν γρανάζι, «προκεχωρημένο φυλάκιο» και «εκπρόσωπος» του δυτικού ιμπεριαλισμού. Το σημερινό ουκρανικό καθεστώς προέκυψε από μια άλλη «αλλαγή καθεστώτος» που συντόνισαν και προετοίμασαν οι δυτικοί ιμπεριαλιστές το 2014: τότε, η ιμπεριαλιστική Δύση αξιοποίησε τη λαϊκή δυσαρέσκεια ενάντια στο ρωσόφιλο καθεστώς του Γιανουκόβιτς και καθοδήγησε μια «πορτοκαλί επανάσταση» για την ανατροπή του και την εγκαθίδρυση ενός καθεστώτος που αποτέλεσε από την πρώτη στιγμή προχωρημένο υβρίδιο ακραίου νεοφιλελευθερισμού, συμπόρευσης ή και ενσωμάτωσης στο κράτος και τον στρατό ακροδεξιών και ναζιστικών ομάδων και αχαλίνωτης φιλοϊμπεριαλιστικής πολιτικής. Το ουκρανικό καθεστώς διεκδικούσε με ζήλο να γίνει το γρανάζι του δυτικού ιμπεριαλισμού ζητώντας φορτικά να γίνει μέλος της ΕΕ και του ΝΑΤΟ και διεξήγαγε συστηματικό πόλεμο στα ανατολικά της χώρας ενάντια στους Ρωσόφωνους και με ρωσική εθνική συνείδηση κατοίκους του Ντονμπάς και του Λουχάνσκ με χιλιάδες θύματα, εξοπλιζόταν από τη Δύση και διατηρούσε στο έδαφός του βάσεις στρατιωτικής εκπαίδευσης ακροδεξιών και ναζιστικών ταγμάτων.

Η συμμετοχή του δυτικού ιμπεριαλισμού

στον πόλεμο

Είναι η Ουκρανία «μόνη» στον πόλεμο, ώστε να καταλήξουμε στο συμπέρασμα πως η αστική τάξη της Ουκρανίας, ανεξάρτητα από τον χαρακτήρα της, την εσωτερική της πολιτική και τις διεθνείς της συμμαχίες, υπερασπίζεται το δικαίωμα στην εθνική αυτοδιάθεση απέναντι στον κατακτητικό χαρακτήρα της ρωσικής επέμβασης; Η απάντηση είναι ρητά όχι! Ο δυτικός ιμπεριαλισμός συμμετέχει όχι έμμεσα αλλά ανοιχτά και ευθέως σε αυτόν τον πόλεμο. Αυτό ισχύει παρόλο που το NATO δεν έχει αποστείλει στρατεύματα στην Ουκρανία για τους εξής λόγους:

- Ο δυτικός ιμπεριαλισμός και το NATO έχουν «υιοθετήσει» την Ουκρανία και τη στηρίζουν με κάθε δυνατό τρόπο. Η διπλωματική και ιδεολογική-προπαγανδιστική «πανστρατιά» της Δύσης υπέρ της Ουκρανίας δεν υστερεί σε τίποτε της αντίστοιχης, για παράδειγμα, του πρώτου και δεύτερου πολέμου ενάντια στο Ιράκ. Χάρη σε αυτή την πανστρατιά, στο πλευρό της Ουκρανίας βρίσκεται σήμερα ένα ευρύ διεθνές μπλοκ χωρών. Ας αναλογιστούμε μόνο, για να κάνουμε τις σχετικές συγκρίσεις, πόσες χώρες βρέθηκαν δίπλα στο Ιράκ στις δύο ιμπεριαλιστικές επιδρομές της Δύσης εναντίον του και πόση διπλωματική, οικονομική, προπαγανδιστική βοήθεια δέχθηκε...

- Οι χώρες του δυτικού ιμπεριαλιστικού μπλοκ αλλά και οι διεθνείς καπιταλιστικοί οργανισμοί (ΔΝΤ, Παγκόσμια Τράπεζα) χρηματοδοτούν αδρά την Ουκρανία – και αυτό σημαίνει άμεση χρηματοδότηση του πολέμου. Το ΔΝΤ ενέκρινε έκτακτη χρηματοδότηση 1,4 δισ. δολαρίων και η Παγκόσμια τράπεζα ενέκρινε, σε δύο δόσεις, συνολική χρηματοδότηση 923 εκατ. δολαρίων. Η ΕΕ ενέκρινε στις 24 Ιανουαρίου, πριν ξεσπάσει ο πόλεμος, δάνειο 1,2 δισ. ευρώ και επιχορήγηση 120 εκατ. ευρώ. Στις 27 Ιανουαρίου η Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν ανακοίνωσε τη χρηματοδότηση της αγοράς όπλων από την ΕΕ που θα διατεθούν στην Ουκρανία – «αυτή είναι μια στιγμή ορόσημο για την ένωσή μας», δήλωσε. Στις 28 Ιανουαρίου προσδιορίστηκε το ύψος της στρατιωτικής βοήθειας σε 500 εκατ. ευρώ. Όπως πολύ εύγλωττα

δήλωσε ο ύπατος εκπρόσωπος της ΕΕ Ζοζέπ Μπορέλ, «θα χρηματοδοτήσουν την παροχή εξοπλισμού και προμηθειών στον στρατό, συμπεριλαμβανομένου θανατηφόρου εξοπλισμού»...

- Η ύψιστη συμμετοχή του δυτικού ιμπεριαλισμού στον πόλεμο είναι οι κάθε είδους κυρώσεις ενάντια στη Ρωσία, που από πολλές απόψεις έχουν ξεπεράσει αντίστοιχες πρακτικές τόσο του Πρώτου όσο και του Δεύτερου Παγκοσμίου Πολέμου! Οι οικονομικές κυρώσεις της Δύσης είναι πρωτοφανείς και στοχεύουν στο να καταστρέψουν τη ρωσική οικονομία. Έφτασαν να δεσμεύσουν/κατάσχουν κρατικά αποθεματικά της Ρωσίας που είναι κατατεθειμένα σε ρωσικές δυτικές τράπεζες, συνολικού ύψους περίπου 350 δισ. δολαρίων! Πρόκειται για αδιανόητη εκδοχή ληστείας κρατικής περιουσίας, μια εκδοχή επιβολής πολεμικών αποζημιώσεων πριν καν τελειώσει ο πόλεμος! Ο κατάλογος των οικονομικών κυρώσεων είναι μακρύς: αποβολή των ρωσικών τραπεζών από το διεθνές σύστημα ενημέρωσης για συναλλαγές SWIFT, εμπάργκο στο ρωσικό πετρέλαιο και στα ρωσικά δεξαμενόπλοια μεταφοράς υγρών καυσίμων και άλλα, ων ουκ έστιν αριθμός. Οι κυρώσεις όμως επεκτείνονται στον διπλωματικό τομέα, στον αθλητισμό (όπου αποβλήθηκαν όλες οι ρωσικές ομάδες και οι αθλητές που δεν ανεξαρτητοποιούνται από αυτές από τις διοργανώσεις της UEFA, της FIFA και της Formula 1!), στην ενημέρωση (ενάντια σε ρωσικά κανάλια και μέσα ενημέρωσης) και στον πολιτισμό (καλλιτεχνικές εκδηλώσεις που διοργανώνονται από ρωσικούς φορείς)!

- Παρ' όλα αυτά, το NATO και οι ΗΠΑ δεν στέλνουν στρατεύματα στο έδαφος της Ουκρανίας, αλλά «μόνο» όπλα, ενώ οι μηχανισμοί παροχής στρατιωτικών πληροφοριών και οι στρατιωτικές υποδομές εκπαίδευσης δεν έλειψαν ποτέ και τώρα εντατικοποιούνται στο έπακρο (κάποιος πρέπει να εκπαιδεύσει στη χρήση των όπλων που αποστέλλονται). Το NATO, οι ΗΠΑ και η ΕΕ όμως, στέλνουν στρατεύματα στις γειτονικές χώρες, κινητοποιούν όλον τον στρατιωτικό τους μηχανισμό περιμετρικά της Ουκρανίας, δηλώνουν (όπως ο Κυριάκος Μητσοτάκης) ότι αν χρειαστεί θα κάνουν ό,τι κριθεί αναγκαίο. Οι ΗΠΑ, η ΕΕ και το NATO αποφεύγουν να

κηρύξουν τον πόλεμο κατά της Ρωσίας (η αποστολή στρατευμάτων στην Ουκρανία, η ζώνη απαγόρευσης πτήσεων πάνω από την Ουκρανία κ.λπ., αυτό θα σήμαινε), διότι τότε θα πυροδοτούνταν άμεσα παγκόσμιος πόλεμος. Το γεγονός όμως ότι αποφεύγουν να κηρύξουν τον πόλεμο στη Ρωσία δεν σημαίνει ότι δεν συμμετέχουν σε αυτόν.

- Η αποφυγή άμεσης και πλήρους στρατιωτικής εμπλοκής όμως οφείλεται κατά κύριο λόγο σε δύο άλλους παράγοντες: α) στο γεγονός ότι η Ρωσία είναι πυρηνική υπερδύναμη, β) σε κυνικούς υπολογισμούς «αξιοποίησης» της Ουκρανίας για να φθαρεί και να ηττηθεί η Ρωσία στον ακήρυκτο παγκόσμιο πόλεμο χωρίς την άμεση εμπλοκή και τα κόστη της. Διότι απλούστατα οι σκοποί του ΝΑΤΟ και της ΕΕ σε αυτόν τον πόλεμο δεν είναι το δικαίωμα του ουκρανικού έθνους στην αυτοδιάθεση, αλλά η επικράτηση στον ακήρυκτο παγκόσμιο πόλεμο με Κίνα, Ρωσία κ.λπ.

- Οι δυτικοί ιμπεριαλιστές καθοδηγούν την Ουκρανία στις διαπραγματεύσεις για μια πιθανή συμφωνία με τη Ρωσία που θα τερμάτιζε τον πόλεμο. Με τι κριτήριο; Όχι την υποτιθέμενη ευαισθησία τους για τον ουκρανικό λαό ή την εθνική αυτοδιάθεση του ουκρανικού έθνους, αλλά τα κέρδη και τα οφέλη με κριτήριο του αν και σε ποιον βαθμό θα ηττηθεί ο ρωσικός ιμπεριαλισμός και τι επιπτώσεις θα έχει αυτό στον ακήρυκτο παγκόσμιο οικονομικό πόλεμο με την Κίνα και τις άλλες αναδυόμενες περιφερειακές δυνάμεις.

Ύστερα απ' όλα αυτά, το να ισχυριστεί κανείς ότι ο δυτικός ιμπεριαλισμός δεν συμμετέχει στον πόλεμο θα ήταν εθελοτυφλία. Συμμετέχει με όλα τα μέσα, περιλαμβανομένων και στρατιωτικών πλην της άμεσης στρατιωτικής συμμετοχής με στρατεύματα στο έδαφος της Ουκρανίας, αλλά και αυτό στη βάση συγκεκριμένων τακτικών σκοπιμοτήτων.

Ο ακήρυκτος παγκόσμιος οικονομικός πόλεμος, το αντιπολεμικό κίνημα και η Αριστερά

Η παγκοσμιότητα του πολέμου αποδεικνύεται από τις διεθνείς του συνέπειες και τον προδρομικό του χαρακτήρα. [σελ. 12] Από την άνοδο του Τραμπ στην αμερικανική προεδρία και ύστερα ο δεδομένος και «φυσιολογικός» σε κάθε συγκυρία παγκόσμιος οικονομικός ανταγωνισμός κλιμακώνεται διαρκώς. Το «ελεύθερο εμπόριο», που στον καπιταλισμό δεν υπήρξε ποτέ πραγματικά ελεύθερο, αυτό το πετράδι» του στέμματος» της «παγκοσμιοποίησης», δέχεται διαρκή πλήγματα. Ο προστατευτισμός εντείνεται διαρκώς, είτε με την άμεση μορφή των δασμών σε προϊόντα ανταγωνιστικών χωρών (όπως οι αμερικανικοί ενάντια σε κινεζικά και ευρωπαϊκά -και όχι μόνο- προϊόντα), όπως επίσης ο ανταγωνισμός για τους αγωγούς πετρελαίου και φυσικού αερίου, για την προνομιακή πρόσβαση σε πολύτιμα μέταλλα και κρίσιμης σημασίας ανταλλακτικά, για τους εμπορικούς δρόμους (την πρόσβαση και τον έλεγχο σε «δρόμους» διακίνησης των εμπορευμάτων), για τις εφοδιαστικές αλυσίδες, για τη διασφάλιση στρατηγικών αποθεμάτων σε ενέργεια και τρόφιμα, για τον έλεγχο των διεθνών χρηματοροών (νομισματικός ανταγωνισμός) κ.λπ. Ανεξάρτητα από γεωπολιτικά μπλοκ και συμμαχίες, ο οικονομικός πόλεμος διαχέεται σε όλη την έκταση της ιμπεριαλιστικής αλυσίδας και έχει ωριμάσει ως το σημείο να αποτελεί βασική αιτία πυροδότησης πολεμικών συγκρούσεων – όπως το οριστικό «πάγωμα» της λειτουργίας του Nord Stream 2 από τη Γερμανία τον περασμένο Ιούλιο. [σελ. 12] Ο ακήρυκτος παγκόσμιος πόλεμος σοβεί με τη μορφή οξύτατων οικονομικών ανταγωνισμών, η δε πολεμική ανάφλεξη στην Ουκρανία αποτελεί το πρελούδιο της συνέχισής του με άλλα, δηλαδή στρατιωτικά, μέσα.

Η επιστροφή του πολέμου και της πυρηνικής απειλής στην ιστορική «ημερήσια διάταξη» συμβαίνει ενώ ήδη ο ορίζοντας μαυρίζει διαρκώς από διαδοχικές οικονομικές κρίσεις (του 2008 και του 2020), ενώ προβλέψεις από επίσημα χείλη μιλούν για την

αναπόφευκτη έλευση της επόμενης πανδημίας, ενώ η κλιματική κρίση κλιμακώνεται (ιδιαίτερα με την τωρινή επιστροφή στα ορυκτά καύσιμα και τα πυρηνικά), ενώ η ενεργειακή κρίση, ο υψηλός πληθωρισμός, η οικονομική επιβράδυνση ή και ύφεση διαμορφώνουν ένα ζοφερό τοπίο για τη ζωή και το μέλλον της εργαζόμενης πλειοψηφίας σε κάθε επιμέρους χώρα αλλά ιδιαίτερα στις πιο αδύναμες οικονομικά χώρες. Πείνα, φτώχεια, πόλεμος, κλιματική κρίση, πανδημίες, προσφυγικά ρεύματα, γενική άνοδος του πολιτικού αυταρχισμού, η επανεμφάνιση του ανορθολογισμού και η αναβάθμιση του ρόλου του θρησκευτικού ανορθολογισμού – αυτά έχει πλέον να «υποσχεθεί» ο καπιταλισμός της γεροντικής παρακμής στην ανθρωπότητα.

Μπροστά σε όλα αυτά και ενάντια σε όλα αυτά, η μόνη απάντηση είναι ένα μαζικό κίνημα που ενώ θα διεκδικεί να αντιμετωπίσει τις πολυποίκιλες επιμέρους απειλές, θα καλλιεργεί ταυτόχρονα τη συνείδηση ότι η σωτηρία της ανθρωπότητας είναι η υπέρβαση του καπιταλισμού και η γενική αναδιοργάνωση των κοινωνιών πάνω σε νέες βάσεις: με κοινωνική ιδιοκτησία των μέσων παραγωγής, με ένα άλλο ενεργειακό πρότυπο συμβιωτικό με τη φύση και τα οικοσυστήματα, με ισότητα, ελευθερία και αλληλεγγύη. Βασική συνιστώσα ενός τέτοιου κινήματος θα πρέπει να είναι το αντιπολεμικό κίνημα και βασική αξία ο διεθνισμός: η διεθνής αλληλεγγύη μεταξύ αυτών που παράγουν όλο τον πλούτο, αυτών που ζουν από την εργασία τους κι όχι από την εργασία των άλλων, ανεξάρτητα από χώρα, χρώμα δέρματος, φυλή ή θρησκεία.

Το σύνθημα του Κομμουνιστικού Μανιφέστου είναι επίκαιρο όσο ποτέ: προλετάριοι όλων των χωρών, ενωθείτε!

107 χρόνια από το αντιπολεμικό-
διεθνιστικό μανιφέστο του
Τσίμερβαλντ
σελ. 6-7

Κόκκινο νήμα

Αντιρατσιστική κινητοποίηση
στις 19 Μάρτη
σελ. 8-9

Να μπλοκάρουμε τα «γρανάζια» του ιμπεριαλιστικού πολέμου:
καμιά ελληνική συμμετοχή, έξοδος από το ΝΑΤΟ,
αλληλεγγύη στον λαό της Ουκρανίας από το Κίεβο ως το Ντονμπάς,
αλληλεγγύη στο ρωσικό αντιπολεμικό κίνημα

ΟΧΙ στον πόλεμο!

Νομοσχέδιο Χατζηδάκη
για τον ΟΑΕΔ
Χ. Βαγενάς, σελ. 10

Ο αφανισμός των Εβραίων
της Θεσσαλονίκης
Β. Λιγόσης, σελ. 14-15

